

Podsumowanie kontroli planowej przeprowadzonej w siedzibie Instytucji Zarządzającej Programem Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 (IZ FEPW)	
Instytucja kontrolująca	Departament Zgodności Rozliczeń Środków Europejskich Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
Instytucja kontrolowana	Departament Programów Ponadregionalnych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej pełniący rolę Instytucji Zarządzającej Programem Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027
Termin kontroli	19 – 21 listopada 2025 r.
Cel kontroli	<p>Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 24 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz.U. poz. 1079).</p> <p>Celem kontroli było potwierdzenie istnienia i stosowania w IZ FEPW procedur zawartych w Opisie systemu zarządzania i kontroli oraz Instrukcji Wykonawczej w odniesieniu do następujących kluczowych wymogów dotyczących systemów zarządzania i kontroli określonych w załączniku XI do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/10601:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>KW 1 Odpowiednie rozdzielenie funkcji oraz pisemne uzgodnienia dotyczące sprawozdawczości, nadzoru i monitorowania zadań delegowanych instytucji pośredniczącej;</i> • <i>KW 2 Odpowiednie kryteria i procedury wyboru operacji;</i> • <i>KW 4 Odpowiednie weryfikacje zarządcze, w tym odpowiednie procedury kontroli spełniania warunków finansowania niepowiązanego z kosztami i uproszczonych metod rozliczania kosztów;</i> • <i>KW 6 Wiarygodny system elektroniczny (obejmujący połączenia z systemami elektronicznej wymiany danych z beneficjentami) służący rejestrowaniu i przechowywaniu danych do celów monitorowania, ewaluacji, zarządzania finansowego weryfikacji i audytów, obejmujący odpowiednie procesy zapewniające bezpieczeństwo, integralność i poufność danych oraz uwierzytelnianie użytkowników.</i>

- *KW 7 Skuteczne wdrożenie proporcjonalnych środków zwalczania nadużyć finansowych.*

Zakres kontroli i zalecenia pokontrolne

Kluczowy wymóg dotyczący systemów zarządzania i kontroli: *1. Odpowiednie rozdzielanie funkcji oraz pisemne uzgodnienia dotyczące sprawozdawczości, nadzoru i monitorowania zadań delegowanych instytucji pośredniczącej*

Zalecenia:

1. W celu zapewnienia wystarczającej weryfikacji konfliktu interesów w odniesieniu do osób biorących udział w weryfikacji WnP, zaleca się uzupełnienie IW IZ o zapisy zobowiązujące do składania oświadczeń o bezstronności i braku konfliktu interesów przez pracowników wyznaczonych do weryfikacji WnP przed rozpoczęciem czynności weryfikacyjnych, uwzględnienie we wzorze oświadczenia o bezstronności klauzuli, iż dany pracownik nie brał udziału w ocenie WoD tego samego projektu (co zapewni zachowanie rozdzielności pomiędzy obszarem naboru a obszarem weryfikacji WnP), jak również prowadzenie weryfikacji tych oświadczeń celem upewnienia się co do ich prawidłowości (przynajmniej na próbie).
2. Zaleca się aktualizację IW IZ poprzez usunięcia zapisów umożliwiających udział w pracach KOP Pracownika Stanowiska VIII (Samodzielnego Stanowiska ds. Certyfikacji, Księgowania i Nieprawidłowości) realizującego zadania, o których mowa w art. 76 rozporządzenia 2021/60 (księgowanie wydatków).
3. Zaleca się umocowanie pracownika Samodzielnego Stanowiska do spraw Certyfikacji, Księgowania i Nieprawidłowości do podpisywania poświadczenia i przesyłania wniosku płatność do KE w SFC2021, w przypadku nieobecności Dyrektora DPP. W sytuacji nieobecności ww. pracownika i konieczności wyznaczenia przez Dyrektora DPP innego pracownika do pełnienia zadań związanych z sporządzaniem i weryfikacją wniosków o płatność do KE, należy każdorazowo wziąć pod uwagę zachowanie rozdzielności funkcji pomiędzy zadaniami księgowania wydatków a innymi zadaniami IZ.
4. Zaleca się uzupełnienie obowiązujących w IZ procedur o zapisy gwarantujące zachowywanie rozdzielności funkcji między procesem wyboru operacji a weryfikacjami zarządczymi (weryfikacja WnP) dla danego projektu na poziomie Zastępcy Dyrektora ZD2 oraz osoby zastępującej, poprzez doprecyzowanie roli Zastępcy Dyrektora ZD2 w procesie oceny i wyboru do dofinansowania projektu jak również w obszarze weryfikacji zarządczych dla danego projektu.
5. Zaleca się uzupełnienie wzoru oświadczenia pracownika IZ FEPW o bezstronności składanego w związku z przeprowadzanymi przez niego czynnościami kontrolnymi o klauzulę dotyczącą braku udziału w ocenie WoD kontrolowanego projektu, w celu zapewnienia zachowania rozdzielności funkcji pomiędzy obszarem wyboru operacji a obszarem weryfikacji zarządczych (kontroli).

6. Zaleca się uzupełnienie obowiązujących w IZ procedur o zapisy gwarantujące, iż osoby odpowiedzialne za przygotowywanie WoD IZ-Beneficjent nie będą brały udziału w kontroli danego projektu, w celu zachowania zasady rozdzielności funkcji.
7. Zaleca się przeformułowanie obowiązujących w IZ procedur w taki sposób, aby pracownik Samodzielnego Stanowiska ds. Certyfikacji, Księgowania i Nieprawidłowości nie był powoływany do Zespołu kontrolującego w ramach kontroli projektów.
8. Zaleca się uzupełnienie zapisów procedury 6.5.3 IW IZ o zapisy dotyczące obowiązku podpisywania oświadczeń o bezstronności przez członków Zespołu kontrolującego przed przystąpieniem do czynności kontrolnych, a także ich weryfikacji.
9. W celu wzmocnienia mechanizmów zapobiegających wystąpieniu braku zachowania rozdzielności funkcji pomiędzy obszarem wyboru operacji a kontrolą, zaleca się uzupełnienie wzoru oświadczenia o bezstronności składanego w ramach kontroli na miejscu o klauzulę dotyczącą braku udziału składającego oświadczenie w ocenie WoD, którego kontrola dotyczy. Ponadto zaleca się wdrożenie mechanizmów weryfikacji prawdziwości złożonych oświadczeń (co najmniej na próbie). W przypadku kontroli na zakończenie w projektach PT IP oraz IZ-Beneficjent zaleca się wdrożenie mechanizmu składania przed przystąpieniem do czynności kontrolnych oświadczenia o bezstronności, zawierającego ww. klauzulę i podlegającego ww. weryfikacji.

Kluczowy wymóg dotyczący systemów zarządzania i kontroli: 2. Odpowiednie kryteria i procedury wyboru operacji

Zalecenia:

1. Zaleca się, aby w Regulaminie pracy KOP każdorazowo były określone zasady zastępstw na wypadek nieobecności członków KOP, w szczególności w odniesieniu do Przewodniczącego KOP i Sekretarza KOP, co zapewni płynność prac KOP w przypadku nieplanowanej nieobecności ww. osób, i co jest zgodne z zapisami Wytycznych dot. wyboru projektu.
2. Zaleca się postępowanie zgodnie z zapisami Regulaminu pracy KOP lub dostosowanie zapisów Regulaminu pracy KOP do stosowanej praktyki w zakresie wyznaczania pracowników IZ do pełnienia poszczególnych funkcji w ramach KOP.
3. Zaleca się prowadzenie weryfikacji oświadczeń o bezstronności i poufności składanych przez członków KOP biorących udział w ocenie WoD na tyle wcześnie, by w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w złożonym oświadczeniu było by możliwe skierowanie WoD do ponownej oceny przez inną osobę wyznaczoną do oceny WoD.
4. Zaleca się zachowywanie śladu audytowego z widoczną datą przeprowadzenia weryfikacji danych w aplikacji Skaner. Ponadto zaleca się, dla zachowania przejrzystości procesu, uzupełnienie wzoru Rejestru Oświadczeń o bezstronności i poufności członków KOP wyznaczonych do oceny projektów w ramach działania 1.5 i 6.1 FEPW o informację w zakresie daty przeprowadzania weryfikacji.

5. Zaleca się w toku komunikacji w Wnioskodawcą w trakcie oceny WoD przestrzeganie zapisów Wytycznych dot. wyboru projektów w zakresie anonimizacji danych osób dokonujących oceny WoD.
6. Zaleca się, by termin na dokonanie oceny WoD określony w Regulaminie wyboru projektów był maksymalnym terminem, w którym instytucja zobowiązana jest do jego oceny i zgłoszenia ewentualnych uwag bądź jego akceptacji.
7. Zaleca się przestrzeganie zapisów IW IZ w zakresie zatwierdzania wyników weryfikacji oświadczeń o bezstronności lub dostosowanie obowiązujących procedur do stosowanej w IZ praktyki w tym zakresie.

Kluczowy wymóg dotyczący systemów zarządzania i kontroli: 4. *Odpowiednie weryfikacje zarządcze, w tym odpowiednie procedury kontroli spełniania warunków finansowania niepowiązanego z kosztami i uproszczonych metod rozliczania kosztów*

Zalecenia:

1. Zaleca się przestrzeganie zapisów z IW IZ w zakresie okresowego składania oświadczeń o bezstronności i braku konfliktu interesów.
2. Zaleca się, w ramach dobrych praktyk, każdorazowe informowanie Beneficjenta o wstrzymaniu terminu na dokonanie płatności zgodnie z art. 74 ust. 1 lit. b rozporządzenia ogólnego, tj. w terminie 80 dni od przedłożenia wniosku o płatność.

Kluczowy wymóg dotyczący systemów zarządzania i kontroli: 6. *Wiarygodny system elektroniczny (obejmujący połączenia z systemami elektronicznej wymiany danych z beneficjentami) służący rejestrowaniu i przechowywaniu danych do celów monitorowania, ewaluacji, zarządzania finansowego weryfikacji i audytów, obejmujący odpowiednie procesy zapewniające bezpieczeństwo, integralność i poufność danych oraz uwierzytelnianie użytkowników.*

Zalecenia:

1. Zaleca się uzupełnienie IW IZ o zapisy zobowiązujące do dokonywania comiesięcznego przeglądu praw dostępu użytkowników do CST2021 w okresie obowiązywania przedłużenia stopnia alarmowego BRAVO-CRP (zgodnie z rekomendacją Departamentu Koordynacji Wdrażania Funduszy Unii Europejskiej (DKF) w MFiPR), co jednocześnie wpłynie na dostosowanie zapisów IW IZ do przyjętej w IZ praktyki w tym zakresie i terminowe wykonywanie ww. przeglądu.

Kluczowy wymóg dotyczący systemów zarządzania i kontroli: 7. *Skuteczne wdrożenie proporcjonalnych środków zwalczania nadużyć finansowych*

Zalecenia:

1. Zaleca się zaktualizowanie obowiązujących w IZ FEPW procedur dotyczących zarządzania konfliktem interesów, w taki sposób aby uwzględniały weryfikację powiązań członków KM FEPW i ich zastępców oraz osób, o których mowa w §2 pkt 5 ppkt 2) i ppkt 15) Regulaminu KM FEPW, przynajmniej na podstawie próby, z uwzględnieniem analizy ryzyka oraz w odpowiedzi na sygnały ostrzegawcze, dających możliwość sprawdzenia czy w KM rzeczywiście nie wystąpił konflikt interesów, a jeśli tak, to czy nastąpiło wyłączenie się z prac KM. Procedury te powinny zakładać działania prowadzone z inicjatywy Przewodniczącego KM (z wykorzystaniem informacji z odpowiednich baz danych i ich

analizy), przy jednoczesnym uwzględnieniu informacji nie pochodzących bezpośrednio od członka/z-cy członka KM.

2. Zaleca się uzupełnienie Regulaminu KM FEPW o zapisy określające formę oraz sposób zgłaszania ewentualnego konfliktu interesów przez osoby zaproszone do udziału w Komitecie przez przewodniczącego KM FEPW lub jego zastępcę (zgodnie z §2 pkt 5 ppkt 15 Regulaminu KM FEPW).
3. Zaleca się, aby w ramach dobrych praktyk, w wiadomościach e-mail z materiałami na posiedzenie KM FEPW, rozważyć przekazywanie członkom/ z-com członków KM FEPW informacji przypominającej o podjętym zobowiązaniu do ujawnienia potencjalnego, dotyczącego ich osoby konfliktu interesów i wyłączenia się z podejmowania decyzji w zakresie, którego ten konflikt może dotyczyć, jako istotny elementem procedur zapobiegających działaniu w sytuacji konfliktu interesów.
4. Zaleca się uzupełnienie Regulaminu KM FEPW o informację, przez kogo prowadzony jest Rejestr zgłoszeń dotyczących konfliktu interesów w Komitecie Monitorującym program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027.